

Sygn. akt: I ACa 1188/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Cesarz (spr.)
Sędziowie:	SA Wiesława Kuberska SO del. Joanna Walentkiewicz - Witkowska
Protokolant:	stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. K.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. - Oddział (...) w Ł.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 7 sierpnia 2012 r. sygn. akt II C 1488/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1,3,4 w ten sposób, że:

- w pkt 1 obniża zasądzoną należność z kwoty 735.373 zł do kwoty 331.843 (trzysta trzydzieści jeden tysięcy osiemset czterdzieści trzy) zł, oddalając powództwo w pozostałej części,

- w pkt 3 obniża obciążającą stronę pozwaną nieuiszczoną opłatę od pozwu z kwoty 35.829 zł do kwoty 15.764 (piętnaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt cztery) zł oraz wydatki na biegłych z kwoty 3.054 zł do kwoty 1.343,76 (jeden tysiąc trzysta czterdzieści trzy 76/100) zł,

- w pkt 4 zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. – Oddział (...) w Ł. na rzecz W. K. kwotę 430 (czteryście trzydzieści) zł tytułem zwrotu części kosztów procesu,

- dodaje pkt 5 o następującym brzmieniu: „nakazuje ściągnąć z zasądzonego na rzecz powoda W. K. roszczenia kwotę 1.710,24 (jeden tysiąc siedemset dziesięć 24/100) zł tytułem nieuiszczonej części wydatków na biegłych”;

II. *oddala apelację w pozostałej części;*

III. *zasądza od W. K. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. – Oddział (...) w Ł. kwotę 21.238,64 (dwadzieścia jeden tysięcy dwieście trzydzieści osiem 64/100) tytułem zwrotu części kosztów postępowania apelacyjnego.*

Sygn. akt I ACa 1188/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 7 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda W. K. kwotę 735.373 zł z ustawowymi odsetkami od 26 października 2009 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Wyrok ten zapadł na podstawie ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, których istotne elementy przedstawiają się następująco:

Powód prowadzi gospodarstwo rolne w miejscowości W., w tym hodowlę kur. W nocy z 23 na 24 września 2009 r. wskutek pożaru uległy spaleni budynki gospodarcze - kurniki, stanowiące własność powoda. Spaleni uległy kurniki nr 2, 3, 4, które w umowie ubezpieczenia obowiązkowego wskazano pod pozycjami: 4, 9 i 6. Budynki uległy zniszczeniu w różnym stopniu. W największym budynku dach był cały spalony, posadzka i mury popękały, konstrukcja została pocięta. W drugim budynku tregry powyginały się od temperatury, dach spłonął, zostały tylko elementy konstrukcyjne, tynki pospadały. Trzeci budynek uległ spaleni w najmniejszym stopniu - w części szczytowej spaleni uległ fragment dachu i sufitu. Zniszczeniu uległo również mienie znajdujące się w tych budynkach.

Przed pożarem kurnik nr 3, oznaczony w polisie pod pozycją nr 9, posiadał w swej konstrukcji tzw. wieniec.

W dacie zdarzenia ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego udzielał powodowi pozwany zakład ubezpieczeń na podstawie umowy zawartej 1 stycznia 2009 r., stwierdzonej polisą nr (...). Suma ubezpieczenia dla kurników oznaczonych w polisie pod pozycjami 4, 6, 9 wynosiła łącznie 1.136.100,00 zł.

Strony łączyła również umowa ubezpieczenia drobiu wraz z mieniem związanym z produkcją rolną zawarta 23 października 2008 r., stwierdzona polisą (...). Suma ubezpieczenia została ustalona na kwotę 330.000 zł. W pozwanym zakładzie ubezpieczeń obowiązywały „Ogólne warunki ubezpieczenia drobiu”, zgodnie z treścią których:

- na wniosek Ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki, ubezpieczenie drobiu może zostać rozszerzone o ubezpieczenie mienia związanego z produkcją drobiu (§ 22 ust. 1 o.w.u.);
- ubezpieczeniem objęte jest mienie zgłoszone do ubezpieczenia znajdujące się na terenie fermi drobiu (§ 22 ust. 2 o.w.u.);
- ubezpieczeniem nie są objęte instalacje i urządzenia techniczne, wbudowane na stałe w konstrukcję kurnika (§ 22 ust. 5 o.w.u.);
- wysokość szkody w mieniu ustala się przyjmując udowodnioną przez Ubezpieczającego wartość przedmiotu szkody na dzień ustalenia odszkodowania, a w razie braku takiego udowodnienia - przeciętną wartość przedmiotu tego samego albo podobnego rodzaju - ustaloną na podstawie cen rynkowych z dnia ustalenia odszkodowania (§ 25 ust. 1 zd. 1 o.w.u.);

- przy ustalaniu wysokości szkody według tych zasad - potrąca się określony procentowo stopień faktycznego zużycia przedmiotu szkody, ustalony w uzgodnieniu z Ubezpieczającym bądź na podstawie opinii rzeczoznawcy (§ 25 ust. 1 zd. 2 o.w.u.).

Powód zawiadomił pozwany zakład ubezpieczeń o szkodzie 24 września 2009 r. Pracownicy pozwanego dokonali oględzin, sporządzili protokół szkody i dokumentację fotograficzną. Nadto rzeczoznawcy budowlani na zlecenie ubezpieczyciela wydali opinię dotyczącą wysokości szkody. Powód przedstawił ubezpieczycielowi kosztorysy odbudowy kurników.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz powoda:

- kwotę 328 455 zł tytułem odszkodowania za zniszczone budynki gospodarcze,
- kwotę 180.627 zł tytułem zniszczonego mienia, które znajdowało się w spalonych budynkach gospodarczych.

Szacunkowy koszt odbudowy kurników wraz z instalacjami - po uwzględnieniu wartości sumy ubezpieczenia według polisy, kosztów wywozu odpadów oraz stopnia zużycia technicznego kurników, a także pomniejszony o wypłacone z tego tytułu przez pozwany zakład ubezpieczeń odszkodowanie - wynosi 586.000 zł brutto.

Wartość rynkowa spalonego wyposażenia kurników pomniejszona o wypłacone z tego tytułu przez pozwany zakład ubezpieczeń odszkodowanie wynosi 156.851 zł brutto.

Powód kierował do ubezpieczyciela prośby o zweryfikowanie wysokości przyznanego odszkodowania. 12 stycznia 2010 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty uzupełniającego odszkodowania z tytułu uszkodzenia budynków w kwocie 807.545 zł oraz z tytułu zniszczenia mienia związanego z produkcją drobiu w kwocie 149.373 zł w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Ubezpieczyciel odmówił zmiany wysokości przyznanego odszkodowania.

Powód zawarł 22 grudnia 2009 r. umowę kredytową z Bankiem (...) w Z.. Zabezpieczenie kredytu stanowiła m.in. cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości powoda położonej w (...). W związku ze spłatą i zamknięciem kredytu 25 stycznia 2012 r. nastąpiło zwrotne przelanie praw z umowy ubezpieczenia dotyczącej tejże nieruchomości.

Na podstawie tych ustaleń Sąd Okręgowy uznał powództwo za częściowo usprawiedliwione. Zasada odpowiedzialności pozwanego wynikała z art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c. Pomiędzy stronami zostały zawarte dwie umowy ubezpieczenia majątkowego: umowa ubezpieczenia drobiu i mienia związanego z produkcją drobiu, stanowiącego wyposażenie budynków gospodarczych należących do powoda oraz umowa ubezpieczenia budynków gospodarczych. W czasie obowiązywania tych umów zaszło zdarzenie objęte zakresem ochrony ubezpieczeniowej w postaci pożaru kurników, w których powód prowadził hodowlę drobiu. Pomiędzy stronami brak było sporu co do zasady odpowiedzialności strony pozwanej, sporna zaś pozostawała jedynie wysokość odszkodowania należna powodowi z tytułu zniszczonych budynków i znajdującego się w nich mienia, które także uległo zniszczeniu.

Strona pozwana podniosła zarzut braku po stronie powoda legitymacji procesowej czynnej do dochodzenia odszkodowania w zakresie szkody w budynkach, na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych, a to ze względu na cesję praw z polisy na Bank (...) w Z.. Sąd I instancji zarzut ten uznał za bezzasadny. Jak wynika z zaświadczenia wystawionego przez Bank, w związku ze spłatą i zamknięciem kredytu nastąpiło zwrotne przelanie praw z umowy ubezpieczenia dotyczącej tejże nieruchomości. Wobec powyższego powodowi przysługuje legitymacja procesowa czynna w niniejszym postępowaniu. Dokument ten nie stanowi - wbrew sugestiom pozwanego - oświadczenia woli o przelaniu praw z umowy ubezpieczenia. Jest to jedynie zaświadczenie potwierdzające, że takie oświadczenie woli zostało niegdyś przez osoby uprawnione do reprezentacji Banku złożone. Samo zaświadczenie nie musi więc zostać wystawione przez osoby uprawnione do składania oświadczeń woli w imieniu Banku.

Przechodząc do analizy roszczeń powoda wywodzonych z umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków Sąd Okręgowy miał na względzie regulację przepisów art. 59 i nast. ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach

obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz.1152 ze zm. – dalej: „u.u.o.”). W myśl przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 u.u.o. wysokość szkody - w przypadku podjęcia odbudowy, naprawy lub remontu budynku - ustala się na podstawie kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Zakład ubezpieczeń może zweryfikować zasadność wielkości i wartości robót ujętych w przedstawionym przez ubezpieczającego kosztorysie, o którym mowa powyżej (art. 68 ust. 3 u.u.o.). Nadto wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy oraz zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody (art. 69 u.u.o.).

Jak wynika z ustaleń faktycznych, szacunkowy koszt odbudowy kurników wraz z instalacjami - po uwzględnieniu wartości sumy ubezpieczenia według polisy, kosztów wywozu odpadów oraz stopnia zużycia technicznego kurników, a także pomniejszony o wypłacone z tego tytułu przez pozwany zakład ubezpieczeń odszkodowanie - wynosi 586.000 zł brutto. Tym samym pozwany zakład ubezpieczeń winien wypłacić powodowi dalsze odszkodowanie w kwocie 586.000 zł. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie powoda w części zamykającej się w powyższej kwocie, w pozostałym zaś zakresie (co do kwoty 1.206,53 zł stanowiącej różnicę między żadaną przez powoda z tego tytułu kwotą 587.206,53 zł a kwotą 586.000 zł jako kwotą należną) powództwo oddalił jako bezzasadne.

Sąd I instancji wskazał, że powód w niniejszym postępowaniu dochodził również odszkodowania z tytułu spalenia mienia, na podstawie umowy ubezpieczenia drobiu i mienia przeznaczonego do jego hodowli, w łącznej kwocie 149.373 zł.

W myśl przepisu art. 824¹ § 1 k.c. o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. Zgodnie z § 22 ust. 1 obowiązujących w pozwanym zakładzie ubezpieczeń o.w.u., na wniosek Ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki, ubezpieczenie drobiu może zostać rozszerzone o ubezpieczenie mienia związanego z produkcją drobiu. Ubezpieczeniem objęte jest mienie zgłoszone do ubezpieczenia znajdujące się na terenie fermy drobiu (§ 22 ust. 2 o.w.u.). Wysokość szkody w mieniu ustala się - w myśl § 25 ust. 1 o.w.u. - przyjmując udowodnioną przez Ubezpieczającego wartość przedmiotu szkody na dzień ustalenia odszkodowania, a w razie braku takiego udowodnienia - przeciętną wartość przedmiotu tego samego albo podobnego rodzaju - ustaloną na podstawie cen rynkowych z dnia ustalenia odszkodowania. Przy ustalaniu wysokości szkody według tych zasad - potrąca się określony procentowo stopień faktycznego zużycia przedmiotu szkody, ustalony w uzgodnieniu z Ubezpieczającym bądź na podstawie opinii rzeczoznawcy.

Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że ubezpieczyciel wypłacił powodowi kwotę z tytułu zniszczonego mienia mniejszą o 156.851 zł w stosunku do wartości rynkowej spalonego wyposażenia kurników przy uwzględnieniu sumy ubezpieczenia i stopnia zużycia przedmiotu szkody.

Zdaniem Sądu I instancji powód nie miał racji kwestionując opinię biegłego ze względu na brak uwzględnienia w niej zniszczonych instalacji. Zgodnie bowiem z § 22 ust. 5 o.w.u. ubezpieczeniem nie są objęte instalacje i urządzenia techniczne, wbudowane na stałe w konstrukcję kurnika. Niezależnie jednak od powyższego, koszt instalacji został uwzględniony przy ustalaniu wysokości szkody, jaką powód poniósł w związku ze zniszczeniem budynków, a która podlega wyrównaniu przez pozwanego na podstawie odrębnej umowy ubezpieczenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uwzględnił całość żądanej przez powoda sumy z tytułu umowy ubezpieczenia mienia służącego hodowli drobiu, czyli kwotę 149.373 zł.

Wobec powyższego zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 735.373 zł.

Wraz z kwotą główną zasądzono odsetki ustawowe poczynając od 26 października 2009 r., na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 u.u.o. – w związku z ustaleniem, że powód dokonał zgłoszenia szkody w pozwanym zakładzie ubezpieczeń 24 września 2009 r.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako wygórowane.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zaś o kosztach sądowych - art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 10 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w pkt 1, 3 i 4 – w zakresie uwzględniającym powództwo i rozstrzygającym o kosztach postępowania, zarzucając naruszenie art. 805 k.c. i art. 59 u.u.o oraz art. 509 k.c. poprzez zasądzenie odszkodowania z obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych na rzecz podmiotu nie posiadającego legitymacji procesowej czynnej w tym zakresie oraz naruszenie art. 824¹ § 1 k.c. poprzez zasądzenie odszkodowania przewyższającego wysokość doznanej przez powoda szkody, w przypadku obu rodzajów ubezpieczeń, nadto błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż kwoty wyliczone, tytułem odszkodowań, przez obu biegłych uwzględniają już wypłaty dokonane w toku postępowania likwidacyjnego.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo co następuje:

W dniu 22 grudnia 2009 r. Powód zawarł umowę nr (...) z Bankiem (...) w Z. o udzielenie kredytu inwestycyjnego na kwotę 300.000 zł. Jedną z form zabezpieczenia spłaty udzielonego kredytu była cesja praw z polisy ubezpieczeniowej seria (...) nieruchomości położonej w W. objętej księgą wieczystą nr Kw (...). W § 2 umowy z dnia 16 marca 2011 r. przelewu praw z umowy ubezpieczeniowej postanowiono, że jeżeli należności wynikające z umowy nr (...) z dnia 22 grudnia 2009 r. zostaną spłacone wraz z odsetkami i prowizjami w umówionym terminie, następuje zwrotne przelanie praw z umowy ubezpieczenia (umowa kredytowa nr (...) k. 258-261, umowa przelewu wierzytelności k. 263-264). Kredyt udzielony W. K. umową nr (...) z dnia 22 grudnia 2009 r. został spłacony dnia 25 stycznia 2012 r. W dniu 25 stycznia 2012 r. nastąpiło zwrotne przelanie praw z umowy ubezpieczenia dotyczącej nieruchomości położonej w W., co zostało potwierdzone na piśmie podpisanym przez Prezesa i zastępcę Prezesa Zarządu Banku (...) w Z. (zaświadczenie k. 262).

Biegły J. K. w opinii pisemnej podał wartość odtworzeniową budynków znajdujących się na nieruchomości położonej w W. w cenach brutto i netto, biorąc pod uwagę, że są to obiekty rolnicze. Wyliczone przez niego kwoty były bez uwzględnienia kwoty wypłaconej przez ubezpieczyciela na rzecz powoda (tak nagranie z 9.04.2013 r. k. 300 obejmujące ustne wyjaśnienia biegłego J. K.).

Biegły A. W. w opinii pismenej podał kwotę dotyczącą maszyn zniszczonych w trakcie pożaru, bez uwzględnienia kwoty jaka została wypłacona przez ubezpieczyciela, uwzględnił również stopień zużycia maszyn przy wyliczeniu ich wartości rynkowej (zeznania biegłego A. W. – nagranie z 9.04.2013 r., k. 300).

Wartość rynkowa maszyn i urządzeń w podejściu kosztowym wynosi łącznie kwotę 184.213 zł netto na dzień powstania szkody, z uwzględnieniem nabytku wartości z tytułu eksploatacji (tak biegły A. W. w pisemnej opinii uzupełniającej k. 314-326).

Wartość wentylacji i instalacji elektrycznej wycenionej w ramach wyceny budynków nie uległa zmianie. Należy dodać jedynie do kosztów sumę automatyki (74.298 zł brutto). Po dodaniu do kosztów wentylacji kosztów automatyki (elektryki), łączny koszt wynosi 169.365 zł netto (tak biegły J. K. w uzupełniającej opinii pisemnej k. 334-340 i w opinii

ustnej złożonej na rozprawie w dniu 16 października 2013 r.). Roboty w zakresie robót instalacji elektrycznej zostały wycenione w opinii biegłego J. K. o około 80% wyżej niż wynika to ze złożonych przez powoda ofert, natomiast w zakresie prac instalacyjnych wentylacji koszty określone przez biegłego są niższe o około 70% od kosztów określonych w ofertach złożonych do akt (tak biegły J. K. w pisemnej opinii uzupełniającej k. 339-340).

Powód jest rolnikiem. Nie jest płatnikiem podatku VAT (okoliczność bezsporna podana przez powoda na rozprawie 16.10.2013 r.).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna. Nie można jednak podzielić zarzutu apelującego naruszenia art. 805 k.c. i art. 59 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.) w związku z art. 503 k.c., a odnoszącego się do braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda.

Po pierwsze wbrew twierdzeniom apelacji powód nie dokonał cesji praw z umowy ubezpieczenia objętej polisą nr (...) na rzecz Banku (...) w Z., tylko – jak wynika z załączonej do akt umowy przelewu wierzytelności z dnia 16 marca 2011 r. – dotyczyła ona cesji praw z polisy nr (...) ubezpieczenia nieruchomości objętej księgą wieczystą nr Kw (...).

Po drugie umowa przelewu wierzytelności została zawarta na zabezpieczenie spłat rat kredytu zaciągniętego przez powoda na podstawie umowy nr (...) w dniu 22 grudnia 2009 r. Przelew w celu zabezpieczenia jest czynnością prawną powierniczą. Zgodnie z zamiarem stron, przelana wierzytelność nie ma wejść definitywnie do majątku cesjonariusza. Zbywca i nabywca wierzytelności umawiają się, że przelanie wierzytelności służy jedynie zabezpieczeniu udzielonego przez nabywcę zbywcy kredytu. W myśl porozumienia stron, cesjonariusz może zrealizować nabytą wierzytelność jedynie wtedy, gdy kredyt nie zostanie mu we właściwym czasie zwrócony i tylko w takim zakresie, w jakim jest to potrzebne do pokrycia jego roszczeń o zwrot kredytu. Jeżeli zaś cel przelewu odpadnie tj. kredyt, dla którego zabezpieczenia przelew nastąpił, zostanie spłacony, przelana wierzytelność powinna wrócić do cedenta. W praktyce ten rezultat osiąga się najczęściej przez zastrzeżenie warunku rozwiązującego, tj. zamieszczenie przez strony umowy przelewu wierzytelności w celu zabezpieczenia klauzuli, zgodnie z którą, skutek tej umowy ustaje z chwilą spłaty zabezpieczonego kredytu (tak prof. Kazimierz Zawada w Systemie Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część ogólna, tom 6, pod redakcją dr hab. Adama Olejniczaka, Wydawnictwo C.H. Beck. Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2009 r., str. 1062).

Taki warunek rozwiązujący został zamieszczony w § 2 umowy przelewu z 16 marca 2011 r., zgodnie z którym jeżeli należności z umowy kredytu zostaną spłacone wraz z odsetkami i prowizjami w umówionym terminie, następuje zwrotne przelanie praw z umowy ubezpieczenia. Zaświadczenie Banku (...) w Z. podpisane przez Prezesa i Zastępcę Prezesa Zarządu, informujące o spłacie kredytu z umowy, nie jest więc oświadczeniem woli – jak twierdzi apelujący – tylko oświadczeniem wiedzy dotyczącej skutków jakie nastąpiły w związku ze spłatą przez powoda kredytu, czyli ziszczenia się warunku rozwiązującego.

Nie można zatem przyjąć, że złożone zaświadczenie nie wywołuje skutków prawnych, gdyż zawiera ono jedynie informacje wynikające z innych dokumentów (umowy kredytu i umowy przelewu wierzytelności na zabezpieczenie), a także potwierdza fakt spłaty kredytu przez powoda, czemu strona pozwana nie zaprzeczyła.

Nawet przy przyjęciu koncepcji apelującego o późniejszym powstaniu skutków przelewu wierzytelności przyszłych, nie zmienia to sytuacji powrotnego przejścia na cedenta (powoda) wierzytelności przelanej wcześniej w celu zabezpieczenia spłat rat kredytu, po spłacie tego kredytu i wobec tego braku legitymacji do dochodzenia wierzytelności z umowy ubezpieczenia przez Bank (...)w Z..

Natomiast trafny jest zarzut naruszenia art. 824¹ § 1 k.c. Sąd Okręgowy pomyłkowo bowiem przyjął, że biegli wyliczyli wartość szkody powoda pomniejszając swoje wyliczenia o wypłacone z tego tytułu przez pozwany zakład ubezpieczeń odszkodowanie.

W związku z tym Sąd błędnie uznał, że strona pozwana winna wypłacić powodowi dalsze odszkodowanie (ponad kwotę wypłaconą tytułem odszkodowania za zniszczone budynki w kwocie 328.455 zł) w wysokości 586.000 zł.

Zasady tej nie zastosował do części odszkodowania odnoszącej się do spalonego mienia (maszyn i urządzeń) gdyż z tego tytułu w pozwie dochodzona była kwota 149.373 zł i Sąd nie mógł wyjść ponad żądanie.

W postępowaniu dowodowym przed Sądem Apelacyjnym w oparciu o wyjaśnienia biegłych ustalono jednoznacznie, że swoich wyliczeń wartości szkody nie pomniejszyli oni o wypłacone przez ubezpieczyciela kwoty odszkodowań.

Wyliczone przez biegłych wartości należało zatem co do zasady pomniejszyć o dokonane wypłaty. Co do wartości mienia, to Sąd był limitowany wysokością zgłoszonego żądania zgodnie z treścią art. 321 k.p.c.

Ubezpieczyciel wypłacił powodowi wyższą kwotę od dochodzonej, ale z wyliczeń biegłego z opinii uzupełniającej wynika, że kwota wypłacona odpowiada wartości szkody w mieniu w ujęciu netto.

Inaczej należało ustalić wartość szkody w odniesieniu do budynków i zniszczonej w nich instalacji elektrycznej i wentylacyjnej. Co do zasady Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął w tym przypadku wartości wyliczone w cenach brutto.

Powód jest rolnikiem i nie jest podatnikiem podatku VAT.

Cenotwórczy podatek VAT uwzględnia się przy ustaleniu wysokości odszkodowania tylko wówczas, gdy poszkodowany rzeczywiście go poniesie (tak SA w Białymstoku w wyroku z 18.04.2013 r., I ACa 122/13, LEX nr 1307386).

Co do zasady poszkodowanemu nie będącemu płatnikiem podatku VAT odszkodowanie wraz z tym podatkiem przysługuje. Poszkodowany nie może bowiem w takim przypadku obniżyć należnego od niego podatku o kwotę podatku naliczonego (tak SA w Poznaniu w wyroku z 22.02.2007 r., I ACa 1179/06, LEX nr 298601, tak też SN w uchwale z 15.11.2001 r., III CZP 68/01 i w orzec. z 20.02.2002 r., V CKN 908/00, LEX nr 54365).

Wartość odtworzenia spalonych budynków wyliczona przez biegłego to kwota 586.000 zł brutto i kwota taka w odniesieniu do powoda nie będącego płatnikiem podatku VAT powinna być przyjęta jako punkt wyjścia do wyliczenia odszkodowania. Od tej kwoty powinno się odjąć wypłaconą kwotę przez ubezpieczyciela z tytułu spalonych budynków w wysokości 328.455 zł, co daje różnicę 257.545 zł (586.000 – 328.455 zł).

W toku postępowania apelacyjnego ustalono, że w ramach pierwotnych wyliczeń biegły J. K. nie uwzględnił kosztów automatyki do wentylacji.

Wartość automatyki według biegłego to kwota 60.900 zł netto i 74.298 zł brutto. Tę ostatnią kwotę należało dodatkowo uwzględnić w wyliczeniu należnego powodowi odszkodowania, zatem łącznie odszkodowanie to winno wynosić kwotę 331.843 zł (257.545 zł + 74.298 zł).

Do tej kwoty obniżono zasądzone na rzecz powoda odszkodowanie, zmieniając zaskarżony wyrok na podstawie 386 § 1 k.p.c.

Odpowiedniej zmianie podlegał również wyrok w zakresie orzeczenia o kosztach procesu przy przyjęciu, że powód wygrał sprawę w 44%.

Apelacja w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. przy przyjęciu bezzasadności zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powoda i niezakwestionowaniu skutecznym opinii biegłych.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.